

Adroddiad i'r: CABINET

Dyddiad y Cyfarfod: 24ain Ebrill 2012

Aelod Arweiniol Cabinet: Y Cyngorydd Julian Thompson-Hill

Swyddog Arweiniol: Paul McGrady, Pennaeth Cyllid ac Asedau

Teitl: Adroddiad Cyllid

1 Beth yw byrdwn yr adroddiad?

Mae'r adroddiad yn rhoi datganiad diwedd y flwyddyn rhagolygon cyllideb refeniw a pherfformiad o ran strategaeth y gyllideb ar gyfer 2011/12 yn unol â'r sefyllfa ar ddiwedd Mawrth 2012. Mae'r adroddiad hefyd yn rhoi diweddariad cryno o'r Cynllun Cyfalaf, y Cyfrif Refeniw Tai a'r Cynllun Cyfalaf Tai.

2 Pam cyflwyno'r adroddiad hwn?

Mae'r adroddiad yn hysbysu'r aelodau o'r rhagolygon ariannol diweddaraf er mwyn cyflawni'r strategaeth gyllidebol a gytunwyd ar gyfer 2011/12 fel y'i diffinnir yn y Cynllun Ariannol Tymor Canol, y Cynllun Cyfalaf ar Cynllun Busnes Stoc Dai.

3 Beth yw'r Argymhellion?

Bod yr Aelodau'n cydnabod y sefyllfa ariannol ddiweddaraf a'r cynnydd o ran y strategaeth gyllidebol a gytunwyd.

4 Manylion yr adroddiad

Cyflwynir rhagolygon diweddaraf y gyllideb refeniw yn **Atodiad 1** ac mae'n dangos tanwariant net o £841k ar wasanaethau'r cyngor (£846k y mis diwethaf) ynghyd â £500k ar gyllidebau corfforaethol, gan gynnwys darpariaeth ar gyfer llithriant yn nharged arbedion eleni o £300k. Mae amrywiadau o fewn rhai gwasanaethau o gymharu â'r rhagolygon gwreiddiol ond mae'r rhain yn cael eu rheoli gan y gwasanaethau.

Mae'r sefyllfa mewn perthynas ag ysgolion yn dangos gorwariant o £350k (£505k y mis diwethaf). Dangosir isod fanylion pellach perfformiad cyllidebol adrannol. Cynhwysir crynodeb o'r Cyfrif Refeniw Tai hefyd yn Atodiad 1 er gwybodaeth, ond mae hon yn gronfa ar wahân ac nid yw'n rhan o gyllideb refeniw'r Cyngor.

Mae **Atodiad 2** i'r adroddiad yn rhoi diweddariad yn dangos cynnydd mewn perthynas ag arbedion a phwysau a gytunwyd fel rhan o broses pennu cyllideb 2011/12. I gyd, cytunwyd ar arbedion o £6.359m ac mae £6.163m

(97%) wedi ei gyflawni gyda £0.136m (2%) yn cael ei gyfrif fel eitemau 'ar y gweill'. Mae'r eitemau 'ar y gweill' yn rhai na ellir eu cadarnhau nes cwblheir y dadandsoddiad ar ddiwedd y flwyddyn, er y dylid cyflawni'r cwbl neu, os na chânt eu cyflawni, eu hailosod.

5 **Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu tuag at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

Mae rheoli cyllidebau refeniw a chyfalaf y cyngor a chyflawni'r strategaeth gyllidebol a gytunwyd yn sylfaen i'r gweithgareddau ym mhob maes, gan gynnwys blaenoriaethau corfforaethol.

6 **Beth fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio gwasanaethau eraill?**

Mae'r adran hon yn yr adroddiad yn cael ei defnyddio i amlygu unrhyw amrywiadau allweddol o dargedau cyllideb neu arbedion, risgiau neu arbedion posibl ychwanegol a all godi trwy gydol y flwyddyn ac yn rhoi diweddariad mwy cyffredinol ar y Cynllun Cyfalaf a'r Cyfrif Refeniw Tai.

Cyllideb Refeniw – Mae'r gyllideb refeniw ar gyfer gwasanaethau ar ddiwedd Mawrth yn dangos rhagolygon tanwariant o £841k (£846k y mis diwethaf). Mae hyn yn cynrychioli amrywiad o lai na 1% ar gyllideb gros o bron i £148m. Mae hefyd tanwariant yn rhai o'r cyllidebau corfforaethol. Mae'r amrywiad cyfan ychydig mwy nag 1% ar gyllideb gros o bron i £208m. Nodir y manylion isod:

Mae'r tanwariant mewn **Cynllunio Busnes a Pherfformiad** yn bennaf yn ymwneud â'r gyllideb ar gyfer gweinyddu grant Cymorth a'r grant bresennol yn dod i ben.

Adroddir tanwariant bychan o £10k mewn **Hamdden, Llyfrgelloedd a Datblygu Cymunedol** o ganlyniad i oedi wrth lenwi swyddi gweigion.

Rhagwelir tanwariant o £20k yn y gyllideb **Cyllid ac asedau**, yn gyffredinol oherwydd swyddi gweigion.

Menter Cyllid Preifat – lluniwyd model achos busnes gwreiddiol MCP gan ddefnyddio cyfraddau llog llawer uwch na'r rhai y mae'r cyngor yn eu cael ar hyn o bryd, neu'n debygol o'u cael yn y tymor canol. Roedd y model yn tybio y gellid cael buddsoddiad ym mlynnyddoedd cynnar y prosiect a fyddai'n rhoi enillion digonol i ariannu costau yn y blynnyddoedd diweddarach. Mae darpariaeth yn cael ei gwneud, felly, i sicrhau nad oes bwch ariannu mewn blynnyddoedd i ddod.

Priffyrdd a Seilwaith – yn dangos rhagolygon o £242k mewn tanwariant (£264k y mis diwethaf). Mae gwariant is ar gyllidebau cynnal a chadw yn y gaef wedi cyfrannu tuag at y sefyllfa gyffredinol eleni.

Mae'r adran **Adfywio, Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd** yn rhagweld tanwariant o £175k (£215k y mis diwethaf). Mae'r symudiad y mis hwn yn ymwneud â gwariant ychwanegol ar gyllideb Y Rhyl yn Symyd Ymlaen a chynnwys rhai costau untro dileu swyddi.

Gwasanaethau Oedolion - dangosir cyllidebau fel rhai cytbwys ond gan dybio y bydd rhyw £170k mewn grant Cefnogi Pobl (£171k y mis diwethaf) yn cael ei ddefnyddio i ariannu pwysau yn y flwyddyn. Roedd hyn yn rhan o strategaeth a gytunwyd yn yr her gwasanaeth yn 2010 i reoli pwysau costau yn y flwyddyn. Fodd bynnag, bydd y cymhorthdal gan Gefnogi Pobl yn gostwng yn 2012/13 ac yn y pen draw yn diflannu ac felly bydd angen delio â'r pwysau yn y tymor canol. Mae'r alldro fel y rhagwelir fodd bynnag yn y flwyddyn hon yn caniatáu cynyddu cronfa Cefnogi Pobl ond nid yw'n debygol y bydd hyn yn digwydd yn y dyfodol.

Mae'r **Gwasanaeth Plant a Theuluoedd** yn rhagweld tanwariant o £159k (£122k y mis diwethaf). Mae nifer o resymau am y newid y mis hwn gan gynnwys lleoliad arbenigol yn dod i ben yn gynt na'r disgwyl, arbedion ar swyddi gweigion a chostau adnewyddu cyfrifiaduron personol yn is na'r hyn a ragwelwyd.

Gwasanaethau yr Amgylchedd – Mae'r adran yn rhagweld tanwariant o £59k (£82k y mis diwethaf). Mae'r newid oherwydd pwysau newydd ar gyllideb Cyfleusterau Arfordirol o ganlyniad i fethu â chyflawni'r targed incwm ar gyfer rhent ar Bentre'r Plant.

Mae targedau arbedion o few **Gwasanaethau Cwsmeriaid** yn dod i £271k eleni. O hyn, mae £126k yn ymwneud ag arbedion effeithlonrwydd caffaeliad ac yn unol â'r targed. Gellir ei asesu'n fwy effeithiol gan fod gwariant gwirioneddol ar nwyddau traul yn cael ei adolygu ar ddiwedd y flwyddyn. Rhagwelir tanwariant o £60k yn y gyllideb adrannol oherwydd oedi wrth recriwtio. Os bydd balansau adrannol yn cael eu cario trosodd, cynigir defnyddio peth fuddsoddi yn y mewnrwyd yn 2012/13.

Mae gwariant ar **gyllideb corfforaethol** (gan gynnwys taliadau banc, ffioedd archwilio a chyllidebau ôl-ariannu) wedi bod yn llai na'r disgwyl a dylai hyn gynhyrchu tanwariant o £200k. Mae cyfraddau casglu ar **dreth y cyngor** wedi aros yn uchel eleni, a gaiff effaith gadarnhaol ar arenillion ddiwedd y flwyddyn a bydd yn cynhyrchu gwarged arian. Fodd bynnag, mae diwygiad ym mudd-daliadau'r dreth gyngor yn debygol o ostwng cyfraddau casglu mewn blynyddoedd i ddod a gaiff effaith ar yr adnoddau sydd ar gael i'r cyngor a byddai'n ddoeth gwneud peth darpariaeth i helpu rheoli'r effaith.

Ysgolion – Tybir nawr y bydd y symudiad yng ngyllidebau'r ysgolion yn ostyngiad mewn balansau cyffredinol o £350k (£505k y mis diwethaf). Mae'r sefyllfa'n cynnwys saith o ysgolion mewn anhawster ariannol. Gofynnir i ysgolion mewn sefyllfa o ddiffyg tebygol gyflwyno cynigion i gael cyllideb gytbwys. Bydd ysgolion gyda gorwariant ar ddiwedd y flwyddyn yn cario'r diffyg ymlaen.

Cynllun Cyfalaf- Yr alldro a ragwelir yw £34.2m. Mae **Atodiad 3** yn dangos crynodeb o'r cynllun presennol a sut caiff ei ariannu. Yn **Atodiad 4** rhoddir diweddariad ar y prosiectau mawrion.

Cyfrif Refeniw Tai (CRT) – Mae'r rhagolygon CRT diweddaraf yn dangos diffyg yn y flwyddyn a gynlluniwyd o £1.306m (£1.109m y mis diwethaf) yn erbyn cyllideb wreiddiol o £1.025m. Mae'r diffyg a ragwelir ar hyn o bryd £281k yn uwch na'r gyllideb wreiddiol. Mae'r diffyg a gynlluniwyd yn y flwyddyn yn deillio gan fod £1.3m o'r gyllideb refeniw i'w ddefnyddio i ariannu gwariant cyfalaf fel rhan o'r Cynllun Busnes Stoc Dai ar gyfer 2011/12. Mae'r Cynllun Busnes yn aros yn ymarferol ac yn seiliedig ar y rhagolygon diweddaraf, balans y CRT i'w gario trosodd fydd £703k (£899k y mis diwethaf).

Mae'r prif symudiad y mis hwn yn ymwneud â'r gyllideb Trwsio a Chynnal a Chadw lle mae rhagolygon gwariant wedi cynyddu £200k. Mae hyn oherywdd nifer o faterion, gan gynnwys cost ychwanegol contract gwasanaethu nwy newydd ac ariannu costau straen pensiwn yn y flwyddyn. Hefyd mae gwariant untro ychwanegol a fuddsoddwyd tua diwedd y flwyddyn wrth leihau'r gwaith trwsio a chynnal a chadw a oedd wedi cronni. Daeth y gwaith ychwanegol hwn i ryw £100k a bydd yn helpu sicrhau bod y gwaith sydd wedi hel yn cael ei gadw ar lefel haws ei rheoli yn y dyfodol. Mae'r gyllideb CRT yn cael eu hadolygu ar gyfer 2012/13 gydag agwedd seiliedig ar sero yn cael ei chyflwyno a chyfrif masnachu tybiannol yn cael ei gyflwyno yn yr elfen Trwsio a Chynnal a Chadw er mwyn monitro costau a pherfformiad yn agosach.

Mae rhagolygon alldro y Cynllun Cyfalaf Tai wedi cynyddu i £5.607m (£5.354m a adroddwyd y mis diwethaf) o gymharu â'r amcangyfrif a gyllidebwyd o £5.969m ar gyfer y flwyddyn. Mae'r cynnydd yn bennaf oherwydd hepgoriadau a ad-drefnwyd a gwaith wedi ei ddwyn ymlaen o Grwpiau Gwella 6, 7 ac 8, a oedd i ddechrau yn 2012/2013. Mae cyflawni Ansawdd Safon Tai Cymru erbyn 2012/13 yn parhau i fod ar y llwybr priodol ac nid yw'r rhagolygon gwariant diweddaraf yn effeithio hyfywedd y Cynllun Busnes Stoc Dai. Cwblhewir arolwg cyflwr stoc manwl yn 2012/13 a bydd hyn yn helpu bwydo gwybodaeth i'r tybiaethau buddsoddi cyfalaf a chynllunio busnes i'r dyfodol.

Dangosir crynodeb o sefyllfa ddiweddaraf y CRT yn y tabl isod.

Crynodeb o'r Cyfrif Refeniw Tai a'r Cynllun Cyfalaf:

<u>Crynodeb Cyfrif Refeniw Tai 2011/12</u>	
<u>Mawrth 2012</u>	
Gwariant	£'000
Rheoli a Chynnal a Chadw Tai	5,576
Taliadau Cyfalaf	2,591
Cymhorthdal	3,079
Darpariaeth ar gyfer Dyledion Drwg	26

Cyfraniad Refeniw i Gyfalaf	1,341
Cyfanswm Gwariant	12,613
Incwm	
Rhenti	11,143
Modurdai	155
Llogau	9
Cyfanswm Incwm	11,307
Diffyg yn y flwyddyn	1,306
Balans CRT a gariwyd trosodd	703

Cynllun Cyfalaf Tai	
Mawrth 2012	
	£,000
Gwariant a Gynlluniwyd	5,607
Ariannwyd gan:	
Lwfans Atgyweiriadau Mawr	2,400
Cyfraniad Refeniw	1,341
Derbynebaw Cyfalaf	65
Benthyca Darbodus	1,801
Cyfanswm	5,607

7 Pa ymgynghori a fu?

Argymhellwyd y gyllideb refeniw gan y Cabinet a'i chytuno'n ffurfiol gan y Cyngor ar ôl cyfres o heriau gwasanaeth. Cymeradwywyd y cynllun cyfalaf gan y Cyngor ar ôl gwaith craffu gan y Grŵp Strategaeth Cyfalaf ac Asedau (a elwir nawr y Grŵp Buddsoddi Strategol) ac argymhelliad gan y Cabinet. Cymeradwywyd y Cyfrif Refeniw Tai ar ôl ymgynghori ag aelodau etholedig a chynrychiolwyr ffederasiwn y tenantiaid.

8 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'r sefyllfa alldro a ragwelir yn un a groesewir ac yn dangos bod gwasanaethau yn gweithio tuag at gyflawni cynllun ariannol eleni. Mae cyflawni'r targed arbedion ar gyfer eleni yn llwyddiant arwyddocaol ac mae'r sefyllfa ddiweddaraf yn rhoi llwyfan da i ni sicrhau cwrdd â thargedau'r flwyddyn nesaf. Mae'n bwysig bod gwasanaethau yn parhau i reoli cyllidebau'n ddarbodus, a bod unrhyw warged yn y flwyddyn yn cael ei ystyried yng nghyd-destun y sefyllfa ariannol tymor canol.

Fel y rhagwelwyd, mae'r sefyllfa gyffredinol wedi parhau i wella ac mae rhan o hyn oherwydd cynnydd sy'n cael ei wneud wrth gyflawni arbedion y flwyddyn

nesaf. Bydd rhai cyllidebau a ddelir yn gorfforaethol ar gyfer darpariaethau penodol sydd wedi eu hymrwymo yn y blynyddoedd i ddod yn cynhyrchu gwarged ariannol yn y flwyddyn hon.

Sylwadau Economaidd a Diweddariad ar Reoli'r Trysorlys

Mae'r marchnadoedd ariannol yn parhau i fod yn gyfnewidiol ac mae hyn yn parhau i gyfyngu nifer y sefydliadau y gall y Cyngor fuddsoddi gyda hwy. Yn gynharach yn y flwyddyn penderfynodd y Cyngor gyfyngu holl fuddsoddiadau i chwe mis fel mesur darbodus. Gan fod sgoriau rhai banciau'r DU wedi eu hisraddio wedi hynny, rhaid oedd newid strategaeth trysorlys y Cyngor yn ystod y flwyddyn a chyfyngwyd arian cadw gyda banciau'r DU i fis. Mae hyn nawr wedi ei ymestyn i 90 diwrnod. Mae'r Cyngor yn ystyried opsiynau trwy'r amser i sicrhau bod buddsoddiadau'n ddiogel tra hefyd yn ceisio cael yr enillion mwyaf rhesymol posibl dan yr amgylchiadau.

Oherwydd costau benthyca is na'r disgwyl eleni, bydd gwarged yn y gyllideb ariannu cyfalaf. Mae hyn oherwydd nad oedd angen benthyca ychwanegol fel y cynlluniwyd yn wreiddiol. Defnyddir hwn i ad-drefnu dyledion cyn diwedd y flwyddyn ariannol a bydd yn rhoi gostyngiad bychan yng nghostau benthyca cyffredinol y Cyngor.

Mae cyfanswm benthyciadau ar hyn o bryd yn £136m ar raddfa o 5.73% ar gyfartaledd a chyfanswm buddsoddiadau yn £27.0m ar gyfradd o 1.45% ar gyfartaledd.

9 Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y medrwn ei wneud i'w lleihau?

Dyma'r cyfnod ariannol mwyaf heriol y mae'r cyngor wedi ei wynebu a byddai methu â chyflawni'r strategaeth gyllidebol a gytunwyd yn rhoi pwysau pellach ar y gwasanaethau yn y flwyddyn ariannol hon ac i'r dyfodol. Bydd monitro'r gyllideb yn rheolaidd ac adrodd yn fuan am unrhyw amrywiad yn helpu sicrhau cyflawni'r strategaeth ariannol.

Mae risgiau penodol yn amlwg wrth ddelio â phrosiectau cyfalaf a gall gynnwys gwariant neu redeg dros amser, problemau ariannu ac ystyriaeth anariannol eraill. Mae mecanwaith cymeradwyo cadarn a gwaith monitro ac adrodd ariannol manwl, ynghyd â threfniadau rheoli prosiect effeithiol, yn helpu lleihau'r risgiau hyn.

Mae'r CRT yn ymgymryd â buddsoddiad cyfalaf sylweddol i wella'r stoc dai ac yn defnyddio benthyciadau a grantiau i ariannu'r gwaith. Rhaid i unrhyw fenthyciad fod yn fforddiadwy ac mae gwaith monitro rheolaidd a chymeradwyo ac asesiad hyfywedd blynyddol y Cynllun Busnes Stoc Dai yn sicrhau bod hyn yn wir.

10 Pŵer i gymryd y Penderfyniad

Mae gofyn i awdurdodau lleol, dan Adran 151 Deddf Llywodraeth Leol 1972 wneud trefniadau i weinyddu eu materion ariannol yn briodol.